

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De Irregularitate ex Hæresi. Caput XVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

CAPUT XVIII.

De Irregularitate ex Hæresi.

§. I.

Quinam ratione Hæresis, Irregularitate afficiantur.

I. HÆRESI formali publicæ, ut item Apostasiæ, quæ dictam hæresim involvat sive hæ sint commissæ à Clerico, sive à Laico, adnecti in Jure Irregularitatem, nullus ignorat. Tunc vero est hæresis formalis, quando quis voluntariè negat aliquem Fidei articulum, tunc publica quando crimen est notorium, vel per evidentiam facti, vel per Judicis sententiam, vel per propriam Confessionem in Judio.

2. Per hæresim autem occultam, quamvis externam, admodum probabile est, nullam Irregularitatem incurri (nam per solam internam nullam incurri, certum est ex alibi universaliter supradictis.) Ratio dictæ probabilitatis est, quia Jura semper loquuntur de publica, & ex alia parte, ut ad facietatem, sæpè monuimus Irregularitas non incurritur, nisi in casibus Juris expressis. Ita Doctores non pauci contra Sacrosanctum balthosque. Qui Doctores advertunt, ipsi hæresi adnexam esse suam Irregularitatem, etiam præscindendo ab Infamia, licet Gibalno, d. alijque ab ipso citatis placeat, non esse adnexam, nisi ratione Infamiæ, quod non credo.

3. Nota, hanc Irregularitatem, in quam labitur hæreticus, esse ex se perpetuam, ac durare, etiam post penitentiam, & etiam post dictæ hæresis abjuracionem. Solum ex quodam Textu colligit Hurtadus loco mox citando Clericum conversum ab heresi, licet non possit ascendere ad alios Ordines; posse tamè sine dispensatione susceptis uti. Sed id negat Castrop.

4. Aliqui ex prædictis Doctores dicunt, hanc Irregularitatem incurri à Fautoribus, & Receptoribus Hæreticorum. Sed Gasp. f. d. Gibalin; Hurtadus difficile judicat, hos esse prohibitos ordinari; Jura enim solum videntur eos redere inhabiles ad Beneficia, & Officia publica, quorum nomine non venit Ordo, ut ipse ibidem probat; si quæ Bullæ in contrarium afferantur, eas non esse in usu, idem affirmat ex Avila. Id certè probabile est, quod etiam sequitur idem Gibalno loc. cit. quæst. 4. nu. 11. Inquires Rrimo. An qui, sine interno er-

a Sayr. Avila. Henr cum Laym. l. 1. r. 5. p. 5. c. 4. n. 21. d. l. i. q. cum Theof. V. Hæresis. c. 1. Et Barb. in Trident sess 24. c. 6. de Reform. b Sanctar. de Hæres. q. 192. nu. 67. c. Ap. Dianam p. 4. r. 2. re. 46. Et Castrop. l. 1. r. 4. d. 4. n. 4. d. Gibalin; de Irreg. c. 5. q. 3. n. 2. c. Castrop. de Conf. d. 6. p. 19. §. 4. n. 2. f. G. Hart. d. 2. de Irreg. diff. 3.

ergo Episcopus, non possit dispensare illegitimum ad Ordines Sacros, nec poterit ad eiusmodi Canonica:um. Immo puto a (quicquid b alij communiter dicant) etiam ante Trident. & nunc, ubi Tridentinum non esset receptum, non posse. Ratio est, quia eiusmodi Canonici catus longe præstant Beneficijs simplicibus, acceduntque proximè ad Dignitatem; nam propterea hi Canonici sunt de Consilio, Episcopi, admittuntur ad eiusdè osculum, vocantur ab eodem fratres, eligebantur in Judices, Conservatores per privilegia Mendicantium, iisdem committuntur rescripta Pontificia, &c.

9. Superfunt Jura difficultates. Altera, an cū illegitimo promotus ad Ordinem Sacrum bona fide, possit Episcopus dispensare, ad illum exercendum, & ad ulteriores suscipiendos?

10. Respondeo Quamvis Navarrus, alijque concedant tamen ipsi ego, & Suarez da quiete non possumus, quia bona fides æquè in hoc, atque mala, non tollit impedimentum illegitimi Natalis. Quæ ratione ergo poterit Inferior Papa illi dispensare? Contrariam tamen, hoc est, Navarrus opinionem non improbabilem esse, pronuntiat Diana, cui tuæ ego suffragabor, quando aliquamvis viam significaverit, unde, ad probabilitatem hanc inveniendam, penetrare valeam.

11. Dices. Ecclesia hunc ligatum bona fide Sacris Ordinibus non præsumitur, nolle admittere ad cæteros?

Respondeo, id nihil aliud probat, nisi facilitatem obtinendæ dispensationis à Summo Pontifice, non veto concessionem potestatis dispensandi in Episcopo, nisi forè ex universali doctrina, quando, necessitate urgente, aditus ad Pontificem haberi non possit. Sed in re, de qua agimus, quando tanta necessitas?

12. Altera difficultas. An Episcopus post Tridentinum possit dispensare ad Sacros Ordines, &c. hominem ex occultâ copula illegitimum.

Respondeo. Ita putant nonnulli, quia Tridentinum concedit Episcopis posse dispensare in omnibus Irregularitatibus ex delicto occulto: sed jam dicta Irregularitas est ex delicto occulto Parentum, ergo, &c.

13. Verum hic discursus firmus nullo modo est, siquidem ex contextu Tridentini illud (ex delicto occulto) intelligitur de delicto proprio, non alieno.

Barb. l. 1. nu. 32. Sayr. l. 1. nu. 13. Prat. inquit. C. de p. in Fra. in 6. Suar. in Conf. d. 5. n. 2. Sayr. de Conf. l. 6. c. 1. m. d. Lat. er. de r. Conf. l. 1. n. 2. q. 2. Sayr. de Conf. q. 17. inquit. in r. de C. ad And. in de Do. inquit. Barb. de Conf. Ep. 2. ad. l. 1. nu. 12. l. 1. nu. 12. l. 1. nu. 12. l. 1. nu. 12.

fore intellectus, externè, & publicè hæresim profert, incidat in Irregularitatem?

Respondeo, Filluccius, a aliqui tenent, non incidere, quia vere, ut sic, non est hæreticus, Incidere, sustinet Sanctarellus cum communi, quia hic secundum forum externum, secundū quod iudicat Ecclesia, Hæreticus est.

6. Mihi verior sit Filluccij sententia; neq; enim odiosa sunt extendenda, sed potius restringenda, nam propterea suspectum de hæresi hac Irregularitate nequaquam puniri, merito docet b Coninck, quia, neq; hic est verè hæreticus, ut supponimus, quāvis sit de illa suspectus.

7. Ex dictis fit, ut nec Primo, purus schismaticus, qui est ille, qui nullam habet ad mixtam hæresim, nec Secundo, Simoniaci e quamvis in Jure aliquando comparentur, propter Simoniaci enormitatem, hæreticis, & quamvis sint suspensi, & excommunicati, nec Tertio, Sortilegi, Vaginatores, Magi ineuntes pactum cum Dæmone, illumque colentes, invocantes, consulentes, nisi admixtum habeant errorem intellectus, atque adeo, nisi hæresi inficiantur, fit, inquam, ut hi, & similes non sint Irregulares, quia non sunt hæretici, quicquid dicat de ultimis, Maiolus. d

8. Sed quid, si prædicti de hæresi suspecti cogantur à Sacris Inquisitoribus adiurare de vehementi, eruntne tunc Irregulares?

Respondeo. Ita putat, e Azor. Verum Suarez, f alijque merito negant. Ratio est, quia ex una parte Irregularitas est quidem imposita hæreticis, sed non abjurantibus illam, & ex alia, si quam Infamiam ex suspicata hæresi aliquis contraxit, jam illam purgavit per abjuracionem, sicuti purgantur suspiciones aliorum delictorum per purgationem Canonicam.

9. Confirmat Primo Garzias, quia ita resolutum fuit in Rota.

Confirmat Secundo, quia cum Prælati quidam abjurasset de vehementi, & postero die Missam sine alia dispensatione celebrasset, approbata fuit (inquit) eiusmodi actio à Summo Pontifice, & à tota Romana Curia commendata.

10. Ego puto, hæc rectè dicta, esse considerata dumtaxat suspicione hæresis, eiusque abjuracione; cæterum si præter hæc adsit infamia, sive facti, sive Juri in eo delicto, ratione cuius aliquis abjuret, evitari non potest Irregularitas Infamiae juxta dicta cap. 10. § 2. præsertim nu. 18.

Obiter item hic scito, adesse Decretum Urbani VIII. 1626. reddens inhabiles ad omnes gradus, & officia suæ Religionis Regulares Pœnitentios à Sacra Inquisitione, etiam si tempus Pœnitentiæ expleverint, exceptis tamen Pœnitentijs salutarijs. Vide id apud a Lezzanā eiusmodi pœnitentijs explicantem

Descendentes ab Hæreticis, ad Irregulares?

11. Non solum ille, qui in formalem hæresim, modo dicto, incidit, est Irregularis, verum etiam eius descendentes, ut fert communis opinio. b Descendentium autem nomine intelliguntur hic filij, etiam illegitimi, & filiorum filij usque ad secundam tantum generationem; quando Pater fuit Hæreticus, nam, quando Mater, intelliguntur solum filij. Adest tamen in hac communi sententia, quinplex exceptio, nam Primo, non comprehenduntur descendentes ab hæreticis, contra quos non processit probatio hæresis, Secundo, nec descendentes ab hæreticis emendatis, & jam cum Ecclesia reconciliatis. Tertio, non comprehenduntur filij nati post commissum delictum hæresis à Patre. Quarto, nec, qui nascuntur à Patre Hæretico in ijs regionibus, ubi crimen hæresis Infamiam non affert, ut in Anglia, & multis Germaniæ partibus. Quinto, nec filius, qui Patrem Hæreticū Inquisitoribus denuntiavit.

12. Præterea communis opinio (de qua tamen Toletus e dubitat, quia Textus non sunt clari) docet, etiam descendentes modo dicto à Fautoribus, & Receptoribus Hæreticorum infici eadem Irregularitate. Sed rectè negandū, prædictos descendentes esse Irregulares, quoad suscipiendos, exercendosque Ordines, solum enim sunt Irregulares, quoad Officia, & Beneficia Ecclesiastica (& quidem eum prædictis quinque exceptionibus) sicuti quoad hæc, solum sunt Irregulares ipsi Fautores, & Receptores, ut diximus numero quarto. Ratio est, quia iura loquentia de prædictis descendentes solum eos remouent ab Officijs, & Beneficijs: At Ordo, nec Officium est, nec Beneficium, Ita G. d. Huit. & Gibalinus. e

13. Denique hic per occasionem nota, doceri ab Avila, ex quorundam Doctorum praxi, Constitutiones Pij IV. cum extensione Gregorij XIII. prohibentium descendentes Hæreticorum, Judæorum, & Saracenorum, ne suscipiant Ordines, non esse uti receptas.

a Filluc. tr. 20 n. 230. b Coninck. Sanchez a. li. ap. Dian. l. 1. c. 48. c. Theaur. V. Hæresis c. 1. d. Maiol. de Irreg. l. 1. c. 45. e. Azor. a. p. ud Dian. p. 4. tr. 2. res. 47. f. Suarez. Sanc. Sanchez. Sa. Vilalobos. Garzias ap. eundē Dian. nam.

a Lezz. p. p. 6. 15. n. 39.

b Apud Doct. min. citand.

c Tol. l. 16. 25. n. 3.

d G. Hart. de Irregul. d. 2. diff. 3. n. 9.

e Gibal. de Irreg. c. 1. q. 4. n. 11. f. Avila qui citat sequi curijs. G. p. Huit. l. 1.

§. II.

Quis dispenses Irregularitatem ex Hæresi.

I. DE summo Pontifice non est dubium, De Prælati Regularium, & Commissario Cruciatæ dixi breviter supra cap. 13. §. 18. Hic ergo solum debet esse sermo de Episcopis, Episcopaliq; Jurisdictione fungentibus

2. Ex suppositione sententiæ aliquorum dicentium, oriri Irregularitatem ex hæresi occulta, Dico, esse valde probabile, eam posse ab Episcopo dispensari, Cum enim Tridentinum concedat Episcopis, eos dispensare posse in omnibus Irregularitatibus ex delicto occulto provenientes, & ex probabili sententiâ, quam alibi diximus, supponamus, hanc potestatem non esse ab ipsis ablatam à Bulla Cœnæ, sequitur posse eos dispensare, etiam in hac Irregularitate ex hæresi occulta.

3. Dico Secundo, Episcopum non posse dispensare in Irregularitate oriâ ex delicto hæresis publico, vel deducto ad forum contentiosum, quod constat ex dicto Trid. sess. 24. c. 6. de Reform.

4. Solum hic non erit inutile scire, aliquos docere Episcopum posse ad usum aliorum Ordinum, præter usum Sacerdotii, dispensare eum (uniquè reconciliatum) qui Ordines suscepit ante lapsum in hæresim: quod certè improbable non est. Et hic per hanc occasionem adverte, Pium V. prohibuisse, ne Inquisitores ipsi dispensarent Præbyteros conversos ab Hæresi ad Missam celebrandam: de quo vide latius apud Santarellum. e

CAPUT XIX.

§. I.

De Irregularitate orta ex administratione Officii temporalis, & obligatione ad ratiocinia.

A. FFINIS est hæc Irregularitatis causa ei, quæ aliquanto superius dicta est, à defectu libertatis, per utramque enim est quis alteri obligatus.

Qui ergo sunt adstricti ad administrationem rerum temporalium alterius, & ad reddendam de ea rationem, sive quoad actiones, quas tempore administrationis exhibuerunt, sine quo ad bona, quæ tunc administraverunt, sunt Irregulares, dum ea obligatio perseverat; sic enim obligati, sunt minus apti ad functiones Sacras ac divina officia.

2. Sub nomine autem horum administratorum, quos uno nomine, Curiales appellant Sacri Canones, comprehenditur quilibet administrator rerum publicarum, puta Thesaurarius, Depositarius publicus, Advocatus, Actor, Executor, Magistratus, quos Juratos nos appellamus, Judex, Capitaneus, Prætor, Satelles, Solicitator, Procurator, Commissarius, Nuntius publicus. Comprehenditur etiam, ut notat Suarez, Procurator personæ privatæ, quicquid neget Toletus, immò, & Feudatarius, qui obligatur obsequia personalia Domino Feudi exhibere, Dux, Miles, Arcis Præfectus, Tutor, & Curator. Excipiuntur tamen Administratores Episcoporum, & rerum Ecclesiasticarum, quamvis temporalium, immò, & Tutores Pauperum, seu Misericordiarum personarum, atque adeo Viduarum, Pupillorumque valde indigentium, seu alio adjuvatore carentium: hæc enim cum sint opera pietatis, Clericalem statum nequaquam dedecet, immò in praxi video, aliquibus in locis, nullum Tutorem expelli ab Ordine; unde colligo, hac in re multum valere consuetudinem, & morem Ecclesiarum. Excipiuntur item saltem ex consuetudine, & tacita Pontificis concessione Consilii Regij tractantes res civiles dumtaxat. Hæc fusius tractata habes apud Suarez, Gasp. Hurt. Layman, Castrop. citatos, aliosque.

3. Quoniam vero hæc, quæ diximus, tria involunt. Primò, officij administrationem. Secundo, obligationem ad reddendam rationem. Tertio, post redditam rationem, obligationem ad solvendam summam aliquam pecuniæ, vel ad luendam aliam pœnam ipsi inflatam: ideo non ignores, Irregularitatem hanc oriri ex sola officij administratione, & item (ex mea, aliorumque sententiâ contra Toletum) b ex sola obligatione an ratiocinia, quod solet evenire, quando, deposito officio, non dum patitur in Ratiocinijs satisfactum est, & multo magis ex utraque. At ex obligatione ad solvendam pœnam post redditam iam rationem, distinguendum est.

4. Si post redditam rationem, nullo interveniente dolo, remaneat quis adstrictus æri alieno, vel pœnæ non infamæ, probabilius est, non esse prohibendum ab Ordine, quia Jura de hac re (quæ cum sint odiosa, sunt restringenda) loquuntur de obligato ad ratiocinia, non vero de obligato ad solvenda debita ex datis jam ratiocinijs, sicuti, nec loquuntur de debitis

a Suar. d. 54 de Cens. 60. 3. n. 19. G. Hur. d. 2. de Irregul. diff. 18. Castrop. de Cens. d. 6. p. 13. n. 70

b Tolet. ap. G. Hur. l. c.

c Suar. loc. cit. n. 23. Castrop. l. c. n. 11. G. Hur. l. c. Dianna p. 4. tr. 2. ref. 98

ab. Prop. de Irreg. d. 1. dub. 7. Santarellus de hæresi c. sum. id. quod constat ex dicto Trid. sess. 24. c. 6. de Reform. Castrop. de Reconciliat. d. 1. Ex Decreto Pii V. ap. Pœn. in Dices. Inquisit. p. 3. titulus 175. in Summ. in Decal. l. 2. n. 23. Ap. p. p. l. l. c. 12. q. 8. Castrop. de Cens. d. 6. p. 19. §. 4. n. 2. Santar. de har. 15. d. 5. n. 6. C. Unico de obligatis ad ratiocinia. C. 1. 2. §. 3. dist. 51. C. 3. dist. 14.